UO'K 8

OZBEK TILI VA UNING JAMIYATDAGI ORNI

Diyora Rozialiyeva
Andijon davlat chet tillari instituti
https://doi.org/10.5281/zenodo.23799676

Annotatsiya.
Mazkur maqolada o'zbek tilining jamiyatdagi o'rni, ijtimoiy-madaniy vazifalari va tarixiy taraqqiyoti amaliy o'zbek tili nuqtayi nazaridan yoritiladi. Tadqiqotda tilning muloqot vositasi bo'lishi bilan birga milliy identitet, ta'lim, davlat boshqaruvi, ommaviy axborot va madaniy davomiylikni ta'minlovchi asosiy ijtimoiy institut ekani tahlil qilinadi. Shuningdek, o'zbek tilining turkiy tillar oilasidagi o'rni, shimoliy va janubiy lahjalari, geografik tarqalishi hamda yozuv tizimlari almashinuvi orqali kechgan tarixiy rivojlanish jarayoni ko'rib chiqiladi. Maqolada arab yozuvidan lotin va kirillga o'tish bosqichlari, mustaqillikdan keyingi til siyosati va hozirgi davrdagi standartlashuv jarayonlari ham umumlashtiriladi. Tadqiqot xulosasiga ko'ra, o'zbek tili nafaqat aloqa vositasi, balki jamiyatning ma'naviy birligi, tarixiy xotirasi va davlat suverenitetini ifodalovchi muhim omildir.
Kalit so'zlar: o'zbek tili, jamiyat, milliy identitet, til siyosati, yozuv tizimi, lahjalar, madaniy davomiylik

УЗБЕКСКИЙ ЯЗЫК И ЕГО РОЛЬ В ОБЩЕСТВЕ

Аннотация.
В статье рассматривается узбекский язык как социальный и культурный феномен, определяющий процессы национальной идентичности, исторической памяти, образования, государственного управления и общественной коммуникации в современном Узбекистане. На основе описательно-аналитического подхода обобщаются сведения о генеалогической принадлежности узбекского языка, его территориальном распространении, основных диалектных разновидностях и исторической эволюции письменности, включая переходы от арабской графики к латинице и кириллице. Особое внимание уделяется роли языка в укреплении суверенитета, в формировании единого информационного пространства и в обеспечении преемственности культурных ценностей. Показано, что узбекский язык выступает не только средством общения, но и важнейшим институтом общественной жизни, объединяющим поколения и поддерживающим устойчивость национальной культуры. В качестве вывода подчеркивается необходимость дальнейшего развития литературной нормы, расширения функциональных сфер употребления и повышения языковой культуры общества.
Ключевые слова: узбекский язык, общество, национальная идентичность, языковая политика, письменность, культурная преемственность, литературная норма

ISSN: 3060-4923 Impact Factor –7,212

THE UZBEK LANGUAGE AND ITS ROLE IN SOCIETY

Abstract.

This article examines the Uzbek language as a social, cultural, and institutional phenomenon in contemporary society. It outlines Uzbek's historical development from Chagatai literary traditions to the modern national language, and considers its present-day functions in education, administration, media, literature, and identity formation. The discussion also surveys the geographic distribution of Uzbek-speaking communities, including northern and southern varieties, and highlights the sociolinguistic diversity that shapes usage across Uzbekistan and neighboring countries. Special attention is given to the history of script reforms, showing how the transitions from Arabic script to Latin and Cyrillic systems, and later back to Latinization, reflected changing political, cultural, and modernization agendas. On this basis, the article argues that Uzbek is not only a medium of communication but also a key marker of national identity and a central instrument of social integration and statehood.

Keywords: Uzbek language, social role, national identity, linguistic history, script reform, sociolinguistics, language policy

Kirish

Bugungi globallashuv sharoitida til masalasi faqat lingvistik hodisa bo'lib qolmay, balki jamiyatning ma'naviy qiyofasi, davlat boshqaruvi, ta'lim tizimi va ijtimoiy birdamligi bilan chambarchas bog'liq dolzarb masalaga aylangan. O'zbek tili ham ana shunday ko'p qirrali ijtimoiy hodisa sifatida xalqimizning tarixiy xotirasi, milliy o'zligi va madaniy davomiyligini ifodalab keladi. U kundalik muloqot vositasi bo'lish bilan birga, davlat tili maqomiga ega bo'lgan, ilm-fan, ta'lim, ommaviy axborot va rasmiy idoralar faoliyatida faol qo'llanilayotgan muhim ijtimoiy institutdir. Shu sababli o'zbek tilining jamiyatdagi o'rnini o'rganish nafaqat tilshunoslik, balki amaliy ijtimoiy hayot nuqtayi nazaridan ham katta ahamiyatga ega. Tilning jamiyatdagi nufuzi, yozuv islohotlari, avlodlararo uzviylik va zamonaviy kommunikatsiya tizimidagi mavqei bugungi kun uchun alohida e'tibor talab etadi.

Ushbu referatning maqsadi — o'zbek tilining jamiyat hayotidagi o'rnini, uning ijtimoiy vazifalari va amaliy qo'llanish sohalarini tizimli yoritib berishdir. Mazkur maqsadga erishish uchun ishda quyidagi vazifalar ko'rib chiqiladi: birinchidan, o'zbek tilining milliy va ijtimoiy hayotdagi asosiy vazifalari yoritiladi; ikkinchidan, uning tarixiy taraqqiyoti hamda yozuv islohotlari haqida ma'lumot beriladi; uchinchidan, hozirgi O'zbekistonda o'zbek tilining ta'lim, ommaviy axborot va davlat boshqaruvidagi o'rni tahlil qilinadi; to'rtinchidan, tilning jamiyatda birlashtiruvchi omil sifatidagi ahamiyati umumlashtiriladi. Bunday yondashuv mavzuni faqat nazariy jihatdan emas, balki amaliy hayot bilan bog'liq holda tushunishga yordam beradi.

Referatning tuzilishi mazkur maqsad va vazifalardan kelib chiqadi. Dastlab o'zbek tilining ijtimoiy-madaniy ahamiyati va uning jamiyatdagi funksiyalari yoritiladi. So'ngra tilning tarixiy shakllanishi hamda yozuv almashinuvi bilan bog'liq jarayonlar ko'rib chiqiladi. Keyingi qismda esa o'zbek tilining bugungi kundagi ta'lim, ommaviy axborot vositalari va davlat boshqaruvidagi amaliy o'rni haqida fikr yuritiladi. Yakunda esa mavzu yuzasidan xulosalar bayon etiladi.

O'zbek tilining milliy va ijtimoiy hayotdagi asosiy vazifalari

O'zbek tili milliy hayotda avvalo xalqning tarixiy xotirasi va madaniy uzluksizligini saqlovchi asosiy vosita sifatida namoyon bo'ladi. Til orqali avlodlar o'rtasida xalq og'zaki ijodi, axloqiy me'yorlar, urf-odatlar va badiiy tafakkur uzatiladi; shu bois u oddiy aloqa quroli emas, balki millatning ma'naviy mavjudligini ta'minlovchi ijtimoiy institutdir. O'zbek tilining qadimiy adabiy an'anasi Chig'atoy davriga borib taqalishi ham uning milliy o'zlikni shakllantirishdagi o'rnini kuchaytiradi. Bugungi kunda til nafaqat tarixiy merosni, balki zamonaviy milliy tafakkurni ham birlashtirib turadi: unda vatan, hurmat, mas'uliyat, fuqarolik kabi tushunchalar mazmunan boyib boradi. Shu jihatdan o'zbek tili milliy birlikni mustahkamlashda, turli hudud va avlod vakillarini yagona ma'naviy maydonga jamlashda muhim rol o'ynaydi.

Ijtimoiy hayotda esa o'zbek tilining vazifasi yanada kengroq bo'lib, u davlat va jamiyat o'rtasidagi aloqani tartibga soluvchi amaliy vositaga aylanadi. 1989-yilda o'zbek tiliga davlat tili maqomi berilishi uning ijtimoiy nufuzini tubdan o'zgartirdi, keyinchalik mustaqillik yillarida bu maqom siyosiy, huquqiy va ma'muriy sohalarda yanada mustahkamlandi. Natijada o'zbek tilini bilish fuqarolik ishtiroki, davlat xizmatida faoliyat yuritish va jamoat hayotiga kirishning zarur shartlaridan biri bo'lib qoldi. Bu holat tilning ijtimoiy harakatchanlikdagi rolini ham oshirdi: odamning ta'lim olishi, ish topishi, rasmiy hujjatlar bilan ishlashi va jamoat munosabatlarida faol bo'lishi ko'p jihatdan til kompetensiyasiga bog'lanib qoldi. Demak, o'zbek tili ijtimoiy integratsiya, boshqaruvning ochiqligi va fuqarolik birdamligini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir.

Shuningdek, o'zbek tili jamiyatda bilim ishlab chiqarish va tarqatishning tayanch vositasi sifatida xizmat qiladi. Ta'lim tizimida u o'qitish tili bo'lib, darslik, metodik qo'llanma va ilmiy-ommabop adabiyotlarning asosiy qismi shu tilda yaratiladi. Bu jarayon savodxonlikni oshirish bilan birga, milliy terminologiyaning shakllanishiga ham yordam beradi. 1939-yildagi 78,7 foizlik savodxonlikning 1970-yilga kelib 99,7 foizga yetishi til va maktab tizimining o'zaro bog'liqligini yaqqol ko'rsatadi. Ayniqsa, yozuv islohotlari fonida o'zbek tilining ta'limdagi roli murakkablashdi: kirill va lotin yozuvlarining yonma-yon mavjudligi ikki avlod o'rtasida grafika bo'yicha farqlanishni yuzaga keltirdi. Biroq bu holat tilning ijtimoiy moslashuvchanligini ham namoyish etadi, chunki bugungi o'zbek jamiyati ikkala yozuvni ham amaliy ehtiyojga qarab qo'llay oladi.

O'zbek tilining ommaviy axborot vositalari, raqamli muhit va jamoat makonidagi vazifasi ham uning ijtimoiy ta'sirini kengaytiradi. Gazeta, televideniye, radio, internet nashrlari va ijtimoiy tarmoqlarda o'zbek tilining qo'llanishi aholining katta qatlami uchun umumiy axborot makoni yaratadi. Bundan tashqari, yo'l belgisi, reklama, davlat veb-saytlari va rasmiy e'lonlarda tilning ko'rinishi uning kundalik hayotdagi amaliy ahamiyatini oshiradi. Hozirgi davrda o'zbek tilining raqamli texnologiyalarga moslashuvi ham muhim masalaga aylandi, chunki elektron lug'atlar, imlo tekshirgichlar, tarjima tizimlari va lokalizatsiya qilingan dasturlar tilning zamonaviy funksiyalarini belgilab bermoqda. Shu sababli o'zbek tilining milliy va ijtimoiy hayotdagi asosiy vazifalari bir-biridan ajralgan emas: u bir vaqtning o'zida o'zlikni saqlaydi, jamiyatni birlashtiradi, davlat boshqaruvini tartibga soladi va zamonaviy kommunikatsiya tizimlarida faol ishtirok etadi.

O'zbek tilining tarixiy taraqqiyoti va yozuv islohotlari

O'zbek tilining tarixiy taraqqiyoti uzoq va murakkab jarayon bo'lib, u faqat tilning ichki evolyutsiyasi emas, balki mintaqaning siyosiy, madaniy va ma'rifiy o'zgarishlari bilan chambarchas

bog'liq holda kechgan. O'zbek tilining yozma an'anasi qadimgi turkiy adabiy meros bilan tutashib ketadi va uning asosiy tayanchi sifatida Chig'atoy adabiy tili shakllangan. XIV asrdan boshlab Markaziy Osiyoda turkiy xalqlar uchun umumiy adabiy vosita bo'lgan bu til arab yozuvida bitildi va bir necha asr davomida ilm, adabiyot hamda ma'naviy hayotning muhim tashuvchisi bo'lib xizmat qildi. Biroq arab yozuvining tarixiy nufuzi yuqori bo'lishiga qaramay, u turkiy tillardagi unli tovushlarni to'liq va aniq ifodalashda cheklangan edi. Shu sababli jadid ziyolilari va keyinchalik sovet davri islohotchilari yozuv masalasini faqat texnik emas, balki xalq savodxonligi, fonetik moslik va modernizatsiya muammosi sifatida ko'ra boshladilar. Demak, o'zbek tilining tarixiy taraqqiyoti avvalo yozuv va adabiy tilning ijtimoiy ehtiyojlarga moslashishi jarayonida namoyon bo'ladi.

XX asr boshlarida boshlangan lotinlashtirish shu moslashuvning ilk yirik bosqichi bo'ldi. 1926 yilda Boku shahrida o'tkazilgan Birinchi turkologik qurultoy turkiy xalqlar uchun Yanalif yoki Yangi alifbo deb atalgan lotin asosidagi yozuvga o'tishni ma'qulladi, amaliy o'tish esa 1929 yildan kuchaydi. Bu o'zgarish ikki tomonlama sababga ega edi: bir tomondan, mahalliy islohotchilar arab yozuvining fonetik kamchiliklarini bartaraf etishni istadilar; ikkinchi tomondan, sovet hokimiyati bu jarayonni diniy-huquqiy an'anadan uzoqlashtirish, sekulyar va xalqchil yozuv tizimini shakllantirish vositasi deb bildi. Natijada o'zbek tilining grafik qiyofasi qisqa muddat ichida o'zgardi va yangi avlod savodxonligi lotin yozuviga tayangan holda shakllana boshladi. Shunga qaramay, bu bosqich uzoq davom etmadi. 1940 yilda sovet hukumati o'zbek yozuvini kirill alifbosiga o'tkazdi; 8 maydagi qaror va shu yilning o'zida qabul qilingan yagona imlo qoidalari bu yo'nalishni rasmiylashtirdi. Bu qarorning maqsadi Markaziy Osiyoni Turkiya ta'siridan uzoqlashtirish hamda rus tilini o'qitishni yengillashtirish edi. Shu tariqa yozuv islohoti siyosiy boshqaruvning vositasiga aylandi.

Kirill davri o'zbek tilining ommaviy savodxonlik va ta'lim tizimi bilan yanada mustahkam bog'lanishiga olib keldi. 1939 yilda savodxonlik 78,7 foiz bo'lgan bo'lsa, 1970 yilga kelib 99,7 foizga yetgani yozuvning barqarorlashuvi, maktab va madaniy institutlarning kengayishi bilan izohlanadi. Mustaqillikdan so'ng esa yozuv masalasi milliy o'zlikni qayta belgilashning ramziga aylandi. 1993 yilda lotin yozuviga o'tishni belgilagan qonun qabul qilinib, bu o'zgarish 1929–1940 yillardagi tajriba va jamoatchilik qo'llab-quvvatlashiga tayandi. 1995 yilda alifbo qayta ko'rib chiqildi, shu yili imlo qoidalari tasdiqlandi, 1996 yildan esa ta'lim muassasalarida lotin yozuvi qo'llana boshladi. Keyinchalik ham alifboga tuzatishlar kiritildi, 2019 yildagi yangi taklif atrofida munozaralar kuchaydi, 2021 yilda esa o'tishni bosqichma-bosqich yakunlash bo'yicha yo'l xaritasi ishlab chiqildi. Biroq amaliyot shuni ko'rsatadiki, kirill yozuvi hanuz reklama, e'lonlar va ayrim nashrlarda keng ishlatilmoqda, ko'plab muassasalar esa ikki yozuvni parallel qo'llashga majbur.

Shu tariqa o'zbek yozuv islohotlari oddiy grafik almashtirish emas, balki avlodlar xotirasi, davlat suvereniteti va madaniy yo'nalish masalasidir. Lotin yozuvi ko'plar uchun mustaqillik, global kommunikatsiya va turkiy dunyo bilan yaqinlashuv timsoli bo'lsa, kirill yozuvi ham katta avlod xotirasida, matbuotda va kundalik muomalada o'z ijtimoiy kuchini saqlab qolmoqda. Natijada o'zbek tili bugun digrafik muhitda yashamoqda: bu holat bir tomondan til siyosatining murakkabligini, ikkinchi tomondan esa o'zbek tilining tarixiy moslashuvchanligi va ijtimoiy barqarorligini yaqqol namoyon etadi.

Hozirgi O'zbekistonda o'zbek tilining ta'lim, ommaviy axborot va davlat boshqaruvidagi o'rni

Hozirgi O'zbekistonda o'zbek tili ta'lim tizimining asosiy tayanchlaridan biri bo'lib, u nafaqat dars o'tiladigan fan, balki bilim berish, shaxsni shakllantirish va milliy ongni mustahkamlash vositasi sifatida ham xizmat qilmoqda. Mustaqillikdan keyin ta'lim muassasalarida o'zbek tilining mavqei yanada kuchaydi: u o'qitish tili, rasmiy hujjatlar tili va ilmiy-ommabop muloqot vositasi sifatida keng qo'llanila boshlandi. Ayniqsa, 1996 yildan boshlab ta'lim muassasalarida lotin yozuviga o'tish jarayoni o'quv jarayonining mazmuni va shakliga sezilarli ta'sir ko'rsatdi. Bu o'zgarish o'quv qo'llanmalari, darsliklar, imlo qoidalari va yozma savodxonlikni yangilash zaruratini keltirib chiqardi. Natijada yangi avlod o'quvchilari lotin yozuvida ta'lim olayotgan bo'lsa, eski avlod vakillari uchun kirill yozuvi ham amaliy ahamiyatini saqlab qolmoqda. Shu bois bugungi ta'lim maydoni ikki yozuvli kompetensiyani shakllantirishga majbur bo'layotgan ijtimoiy makonga aylandi.

Shu bilan birga, o'zbek tili ta'limda faqat boshlang'ich va o'rta maktab bosqichlari bilan cheklanmaydi. Oliy ta'lim tizimida ham u ilmiy tafakkurni ifodalash, terminologiyani boyitish va mutaxassislikka doir bilimlarni milliy til orqali yetkazish vazifasini bajaradi. Bu holat tilning ichki imkoniyatlarini kengaytiradi, chunki o'quv jarayonida yangi atamalar, izohli ifodalar va uslubiy me'yorlar shakllanadi. Ayniqsa, ruscha va boshqa tillardan kirib kelgan so'zlarning o'rniga turkiy muqobillarni qo'llashga intilish o'zbek tilining mustaqil leksik salohiyatini kuchaytiradi. Bunday jarayon ta'lim sifatiga ham ta'sir qiladi: o'quvchi faqat ma'lumot oluvchi emas, balki o'z tilida fikrlash, tahlil qilish va ilmiy muloqot yuritishga o'rganadigan subyektga aylanadi. Demak, ta'limdagi o'zbek tili jamiyatning intellektual rivojiga bevosita xizmat qiluvchi institutdir.

Ommaviy axborot vositalarida o'zbek tili xalq bilan davlat o'rtasidagi eng muhim ko'prik vazifasini bajaradi. Gazeta, radio, televideniye, internet nashrlari va ijtimoiy tarmoqlarda o'zbek tilining qo'llanishi uning zamonaviy kommunikativ kuchini yaqqol namoyon etadi. Bugungi kunda ko'plab rasmiy idoralar ham digital maydonda o'zbek tilidan foydalanmoqda, bu esa tilning faqat an'anaviy yozma shaklda emas, balki tezkor axborot almashinuvida ham faol ekanini ko'rsatadi. Biroq amaliyotda kirill va lotin yozuvlarining parallel yashashi ommaviy axborot muhitini murakkablashtiradi: bir tomondan, matbuot va elektron platformalarda lotin yozuvi tobora kengaymoqda; ikkinchi tomondan, ayrim nashrlar va reklama materiallarida kirill hali ham saqlanib qolgan. Bu holat, aslida, til siyosatining ijtimoiy moslashuv jarayonidan dalolat beradi. Ommaviy axborotda o'zbek tilining to'g'ri, ravon va me'yoriy qo'llanishi esa nafaqat axborot yetkazish, balki nutq madaniyatini shakllantirish, adabiy me'yorni mustahkamlash va jamoatchilik ongini tarbiyalash uchun ham zarurdir.

Davlat boshqaruvida o'zbek tilining o'rni esa yanada strategik xususiyatga ega. 1989 yilda o'zbek tiliga davlat tili maqomining berilishi, keyinchalik mustaqil O'zbekistonda uning fuqarolik va idoraviy talabga aylanishi milliy boshqaruvning til asoslarini belgilab berdi. Hozirgi kunda davlat xizmatiga kirish va fuqarolik bilan bog'liq jarayonlarda o'zbek tilini bilish muhim mezon hisoblanadi. Bu talab tilni shunchaki aloqa vositasi emas, balki davlat suverenitetining amaliy belgisi sifatida mustahkamlaydi. Rasmiy hujjatlar, qonunlar, qarorlar, veb-saytlar va ma'muriy yozishmalarda o'zbek tilining ishlatilishi boshqaruvning shaffofligi va fuqarolar bilan muloqotning yaqinligini oshiradi. Biroq davlat boshqaruvida ham yozuv masalasi hali to'liq yakunlangan emas: lotin yozuviga o'tish

jarayoni davom etmoqda, kirill esa ayrim sohalarda saqlanib qolmoqda. Shunday bo'lsa-da, bu ikki yozuvli holat o'zbek tilining jonli va tarixiy qatlamlarga ega bo'lgan ijtimoiy institut ekanini ko'rsatadi. Natijada ta'lim, ommaviy axborot va davlat boshqaruvi sohalarida o'zbek tili jamiyatni birlashtiruvchi, milliy o'zlikni ifodalovchi va zamonaviy taraqqiyotni ta'minlovchi asosiy omillardan biri bo'lib qolmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o'zbek tili jamiyat hayotida faqat muloqot vositasi bo'lib qolmay, balki milliy o'zlik, tarixiy xotira va ijtimoiy birdamlikni birlashtiruvchi asosiy omil sifatida namoyon bo'ladi. Ishning birinchi qismida ko'rilganidek, tilning milliy va ijtimoiy vazifalari uning davlat, ta'lim, ommaviy axborot va kundalik hayotdagi mavqeini belgilaydi. Shu bois o'zbek tili jamiyatning ma'naviy-axloqiy qiyofasini shakllantirish, fuqarolik ongini mustahkamlash va umumiy kommunikativ makonni yaratishda alohida ahamiyatga ega.

Ikkinchi va uchinchi boblarda bayon qilingan tarixiy taraqqiyot shuni ko'rsatadiki, yozuv almashinuvi o'zbek tilining rivojida faqat texnik masala emas, balki siyosiy va madaniy mazmunga ega jarayon bo'lgan. Arab, lotin va kirill yozuvlari o'rtasidagi o'tishlar tilning turli davrlardagi ehtiyojlariga javob bergan, mustaqillikdan keyingi lotin yozuviga o'tish esa milliy taraqqiyot va o'ziga xoslikni ifodalovchi ramzga aylangan. Biroq amaliyotda ikki yozuvning yonma-yon qo'llanishi ushbu jarayonning bosqichma-bosqich davom etayotganini ko'rsatadi.

Shuningdek, hozirgi O'zbekistonda o'zbek tilining ta'lim, media va davlat boshqaruvidagi o'rni uning amaliy nufuzini yanada kuchaytirmoqda. Ta'lim tizimi orqali tilning yangi avlodga uzatilishi, ommaviy axborot vositalarida keng qo'llanishi va davlat idoralarida majburiy kommunikativ vosita sifatida ishlatilishi uning ijtimoiy barqarorligini ta'minlaydi. Umuman olganda, o'zbek tilining kelajagi uning me'yoriy rivoji, savodxonlik madaniyati va zamonaviy raqamli muhitga moslashuvi bilan chambarchas bog'liq. Shu sababli, tilga oid islohotlarni izchil davom ettirish, yozuv masalasida tushuntirish ishlarini kuchaytirish va barcha avlodlar uchun qulay lingvistik muhit yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbek tilining davlat tili sifatidagi mavqeyi va uning.... — [Elektron resurs]. URL: https://science-humanities.uz/index.php/journal/article/view/81 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
2. The uzbek language — a symbol of our national identity and spiritual.... — [Elektron resurs]. URL: https://gov.uz/en/mudofaa/news/view/236049 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
3. Tilning jamiyatdagi o‘rni, davlat tili sifatidagi nufuzini.... — [Elektron resurs]. URL: https://inlibrary.uz/index.php/science-research/article/view/137748 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
4. View of THE PROCESS OF INCLUSION OF NEOLOGISMS INTO.... — [Elektron resurs]. URL: https://openidea.uz/index.php/idea/article/view/778/1011 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
5. TIL VA UNING JAMIYATDAGI O’RNI | Ustozlar uchun. — [Elektron resurs]. URL: https://journalss.org/index.php/ust/article/view/3254 (murojaat sanasi: 30.10.2026)

6. Uzbekistan’s Drawn-out Journey From Cyrillic to Latin Script. — [Elektron resurs]. URL: https://thediplomat.com/2023/01/uzbekistans-drawn-out-journey-from-cyrillic-to-latin-script (murojaat sanasi: 30.10.2026)
7. View of ZAMONAVIY YOSHLAR TILINING O‘ZIGA XOSLIKLARI VA.... — [Elektron resurs]. URL: https://wosjournals.com/index.php/ptj/article/view/2513/3148 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
8. Linguistic Features of Internet Texting in Uzbek Language. — [Elektron resurs]. URL: https://inlibrary.uz/index.php/eijps/article/view/81855 (murojaat sanasi: 30.10.2026)
9. ethnologue.com/language/uzn. — [Elektron resurs]. URL: https://www.ethnologue.com/language/uzn (murojaat sanasi: 30.10.2026)
10. Uzbekistan - Ethnic Groups, Diaspora, Language | Britannica. — [Elektron resurs]. URL: https://www.britannica.com/place/Uzbekistan/People (murojaat sanasi: 30.10.2026)
11. Uzbek language and alphabets - Omniglot. — [Elektron resurs]. URL: https://www.omniglot.com/writing/uzbek.htm (murojaat sanasi: 30.10.2026)
12. Uzbek: Language Portal: Materials: Center for Languages of the.... — [Elektron resurs]. URL: https://celcar.indiana.edu/materials/language-portal/uzbek.html (murojaat sanasi: 30.10.2026)
13. ethnologue.com/language/uzs. — [Elektron resurs]. URL: https://www.ethnologue.com/language/uzs (murojaat sanasi: 30.10.2026)
14. Learn Uzbek language :: Speaking Uzbek. The official... — OrexCA.com. — [Elektron resurs]. URL: https://www.orexca.com/uzbekistan/uzbek_language.htm (murojaat sanasi: 30.10.2026)
15. Uzbek | Central Asian, Turkic, Muslim | Britannica. — [Elektron resurs]. URL: https://www.britannica.com/topic/Uzbek-people (murojaat sanasi: 30.10.2026)